

Pagalba ir patarimai

Pagalbos bei informacijos centrai

Nepriklausomos konsultacinės agentūros teikia nemokamą, konfidencialią ir būtiną informaciją įsidarindimo, būsto, pašalpų, teisinių reikalų, imigracijos, skolų bei vartotojų teisių klausimais. Tuo atveju, jeigu jie negali skirti konkretaus advokato, jie gali pateikti sąrašą iš ko rinktis. Turėdami vietinius biurus, daugelis centrų teikia paslaugas ir kituose miestuose bei kaimuose. Šioje svetainėje rasite nuorodas apie darbo valandas ir kontaktines detales.

Inverness

Ness Citizens Advice Bureau

<http://nesscab.co.uk/>

103 Academy Street, Inverness Tel. 01463 235345

Caithness

Caithness Citizens Advice Bureau

<http://www.cas.org.uk/WebOfficeDetails.aspx?id=16&letter=T>

7a Brabster Street, Thurso Tel. 01847 894243 or 896797

123 High Street, Wick Tel. 01955 605989

East Sutherland

East Sutherland Village Advisory Service

<http://www.hain.org.uk/index21.htm>

Golspie, Bonar Bridge, Brora, Helmsdale, Lairg, Dornoch

Tel. 01408 633000

Lochaber

Lochaber Citizens Advice Bureau

<http://www.hain.org.uk/index24.htm>

Dudley Road, Fort William,

Kinlochleven, Mallaig Tel. 01397 705311

Nairn

Nairn Citizens Advice Bureau

<http://www.hain.org.uk/index25.htm>

6 High Street, Nairn Tel. 01667 456677

Ross & Cromarty

Ross and Cromarty Citizens Advice Bureau

<http://www.hain.org.uk/index28.htm>

Balallan, 4 Novar Road, Alness Tel. 01349 883333

4 church Street, Dingwall Tel. 01349 864850

Skye and Lochalsh

Skye and Lochalsh Citizens Advice Bureau

<http://www.hain.org.uk/index29.htm>

The Green, Portree, Isle of Skye Tel. 01478 612032

Daugiau šaltinių rasite paspaudę nuorodą [Advice Guide](#), priklausančią piliečių konsultacijos biuro svetainei ir [Citizens Advice Scotland](#).

Škotijos šiaurės ir šiaurės vakarų aukštumų savivaldybės tarnybos

Škotijos šiaurės ir šiaurės vakarų aukštumų savivaldybė, [Highland Council](#), įgaliota vietinės valdžios, teikia asortimentą būtinų paslaugų žmonėms, gyvenantiems Škotijos šiaurės ir šiaurės vakarų aukštumose: būsto, išsilavinimo, kelių tarnybų, atliekų rinkimo, laisvalaikio, bibliotekų, finansinių patarimų klausimais. Savivaldybė renka mokesčius [Council Tax](#), skirtus sumokėti už šias paslaugas ir turi konsultacinių bei informacinių centrų tinklą vadinamą [Service Points](#), kuris siūlo priėjimą prie visų šių paslaugų.

Nenumatytų, skubių atvejų tarnybos

Kai norite paskambinti policijai, gaisrinei tarnybai, greitajai pagalbai nelaimės atveju, pakrantės tarnybai (nutikus nelaimėi prie jūros), **rinkite 999**. Tai nemokama pagalba kiekvienam.

Škotijos šiaurės ir šiaurės vakarų aukštumų bei salų gaisro ir gelbėjimo tarnybos

Škotijos teisėtvarkos administracija, kartu su Škotijos priešgaisrine tarnyba, sukūrė svetainę nacionalinei priešgaisrinei kampanijai Škotijoje [„Don't Give Fire a Home“](#) (Neleisk namams sudegti). Šioje svetainėje rasite patarimus ir informaciją kokių saugumo priemonių turėtumėte imtis, kad apsaugoti savo šeimą nuo gaisro.

Ši priemonė skirta mirčių bei sužalojimų gaisro atveju skaičiui mažinti. Kad visuomenė būtų saugesne, piliečiai turi bendradarbiauti su priešgaisrinėmis tarnybomis. Aplankykite svetainę [website of the Highlands and Islands Fire and Rescue](#) ir paspauskite [Community Safety Advice and Information](#), kur rasite 10 naudingų patarimų saugumo klausimu.

Nemokamas priešgaisrinės saugos patikrinimas namuose

Vienas iš mūsų įsipareigojimų jums yra **NEMOKAMAS** priešgaisrinės saugos patikrinimas jūsų namuose. Šią paslaugą teikia bendruomenės gaisrininkai jūsų gyvenamojoje vietoje.

- Turi būti susitarimas dėl vizito
- Visi patikrinimo vizitai iš anksto sutarti su jumis
- Gaisrininkai dėvės uniformas, naudos sutartą slaptažodį, bei pateiks tapatybės įrodymą

- **NEĮSILEISKITE nieko į savo namus be asmens tapatybės įrodymo**

Paprastai patikrinimas užtrunka 30-45 min., tačiau priklausomai nuo situacijos gali užtrukti ilgiau.

Patikrinimo metu bus apžiūrėtos visos rizikingos vietos jūsų namuose. Patarsime įdiegti dūminį detektorių, taip pat pateiksime informaciją apie tai, kaip gyventi saugiai savo namuose t.y. išvengti pavojų virtuvėje, saugiai disponuoti rūkymo atliekas, žvakes, šildytuvus, šildančias antklodes ir kitas pavojų sukeliančias priemones. Papildomai padėsime parengti evakuacijos planą jei namuose kiltų gaisras.

Užsakyti **NEMOKAMĄ** apžiūrą užpildykite šią formą svetainėje [online booking form](#), arba paskambinkite tel. 01463 227000.

Teisinė konsultacija ir informacija

Teisinė Škotijos sistema

Teisinė sistema Škotijoje turi dvi skirtingas rūšis:

- **civilinė bylos:** ginčai tarp individų ar organizacijų, pavyzdžiui, skyrybos, kontrakto nesilaikymas, ar iškeldinimas iš jūsų namų. Civilinės bylos nagrinėjamos civiliniam teisme.
- **Kriminalinės bylos:** nusikaltimai įvykdyti prieš individus ar organizacijas, pavyzdžiui, vagystė, grasinimas, eismo taisyklių pažeidimas. Kriminalinės bylos nagrinėjamos **kriminaliniam teisme**.

Abi rūšys turi savo atskirus teismus bei sistemas nagrinėti bylas bei apeliacijas.

Jeigu esate reikalingas pagalbos dėl civilinės ar kriminalinės bylos, jeigu esate kaltinamas įvykdžius nusikaltimą ar esate reikalingas pagalbos civiliniame ginče, jums gali prireikti advokato atstovaujančio jus.

Rinkitės advokatą, kuris turėtų patyrimo jums rūpimu klausimu.

Pagalba dėl teisinių mokėjimų

Mažas pajamas turintys žmonės, tam tikromis aplinkybėmis, turi teisę į nemokamą advokatą (teisinę pagalbą). Teisinė pagalba padeda žmonėms, kurie patys neišgali pasisandyti advokato, kuris padėtų išspręsti jų problemas.

Scottish Legal Aid Board (Škotijos teisinių priemonių departamentas) gali suteikti pagalbą žmonėms, kurių padėtis atitinka reikalavimus gauti teisinę pagalbą ir „atstovavimą“ (kai advokatas pristato bylą teisme).

- *Civilinė teisinė pagalba* padeda žmonėms gauti legalų patarimą ir „atstovavimą“ civilinėse bylose.
- *Kriminalinė teisinė pagalba* padeda žmonėms, apkaltintiems įvykdžius nusikaltimą, gauti legalų patarimą ir „atstovavimą“.

Civilinė teisinė pagalba – tai *patarimai ir pagalba* bei *civilinė legali priemonė*.
Kriminalinė teisinė pagalba – tai *patarimai ir pagalba* bei *kriminalinė legali priemonė*.

Daugiau informacijos rasite svetainėje [Scottish Legal Aid Board](#), kur be to galėsite parsisiusti įvairių lankstinukų: [translated leaflets](#).

Vietinė konsultacinė agentūra – [local advice agency](#) – turėtų rekomenduoti vietinį advokatą, arba galite ieškoti advokato internete - [search online for a solicitor](#), kuris būtų registruotas Škotijos teisiųjų priemonių departamente.

Jei esate policijos kalėjime, ar esate apkaltintas, galite gauti nemokamą juridinę konsultaciją remiantis advokatų tarnybinės pareigos schema. Jei esate teisme, advokato paskyrimas kis.

Daugiau informacijos šiuo klausimu rasite skyriuje [Law and Personal Safety](#)

Konsultacija imigracijos klausimais

Oficialus patarėjas imigracijos klausimais

Visi patarėjai imigracijos klausimais turi būti priregistruoti imigracijos tarnybos įgaliotų komisarų biure – [Office of Immigration Services Commissioner \(OISC\)](#) arba priklausyti konsultacinei organizacijai pavyzdžiui, [Citizens Advice Bureaux](#), kuri yra atleista nuo registracijos.

Bet kuris, kas teiks konsultaciją imigracijos klausimais, ir nebus nei prisiregistravęs nei atleistas nuo registravimosi, įvykdys kriminalinį nusikaltimą. Kiekviena registruota ar atleista nuo registravimosi konsultacinė agentūra turi pateikti pažymėjimą išduotą OISC, kas parodo, kad agentūra atitinka OISC reikalavimus.

Registruotų ar atleistų nuo registravimosi organizacijų bei patarėjų sąrašas yra čia: [OISC website](#), kuris taip pat nurodo, kaip pareikšti skundą imigracijos patarėjui. Informacija svetainėje yra išversta į daugelį kalbų.

Advokatų patarimai imigracijos klausimais

Drauge su konsultantais registruotais OISC, advokatai irgi gali registruotis į „Teisinę Škotijos visuomenę“ (Law Society of Scotland) ir, tokiu būdu, teikti konsultavimo paslaugas. Čia rasite advokatų, konsultuojančių teisiniais klausimais ir esančių arčiausiai jūsų, sąrašą: [search facility](#).

Gyvenamosios vietos keitimo konsultacijos tarnyba

Gyvenamosios vietos keitimo konsultacijos tarnyba (RAS) priklauso Naujų Talentų Inicijavai. Tikslas – teikti informaciją praktiniais klausimais, tokiais kaip imigracija, žmonėms, kurie siekia atvykti ir apsigyventi Škotijoje ar likti šalyje.

Jeigu jums iškilo klausimų, susisieki su gyvenamosios vietos keitimo konsultacijos tarnyba Glasge. Tai specialistų – konsultantų komanda, siūlanti visapuse pagalbą įsikūrimo Škotijoje klausimais. Be bendrų žinių apie gyvenimą Škotijoje, organizacija pataria vizų, darbo leidimų, darbo paieškos ar nuosavo verslo pradėjimo klausimais. Ši paslauga nemokama ir žmonės, dirbantys tenai, siekia jums padėti. Yra keletas būdų susisiekti su gyvenamosios vietos keitimo konsultacijos tarnyba. Galite naudoti svetainėje www.scotlandistheplace.com esančią formą arba nusiųsti el. laišką adresu info@scotlandistheplace.com. taip pat galite skambinti telefonu +44 141 248 2808 jeigu iš užsienio ir 0845 602 0297 jeigu Jungtinėje Karalystėje.

Jūsų teisė į rinkimus

Jeigu esate Europos Sąjungos šalies pilietis (Austrija, Belgija, Čekijos Respublika, Danija, Estija, Suomija, Prancūzija, Vokietija, Graikija, Vengrija, Italija, Latvija, Lietuva, Liuksemburgas, Olandija, Lenkija, Portugalija, Slovakijos Respublika, Slovėnija, Ispanija, Švedija) ir gyvenate Jungtinėje Karalystėje 6 ar daugiau mėnesių, galite registruotis kaip vietinės valdžios, Škotijos Parlamento ir Europos parlamentarų rinkėjas.

Galite registruotis **vietinės valdžios rinkimų** registre bet kurioje apylinkėje, jei tuo metu:

- Esate apylinkės gyventojas;
- Neturite jokių teisinių trukdžių balsuoti (išskyrus amžių);
- Siekiate Britanijos tautų sandraugos kvalifikacijos, esate Airijos Respublikos ar Europos Sąjungos pilietis;
- Esate tinkamo amžiaus balsuoti.

Škotijoje balsuoti galima nuo 18 m.

Jūs negalite balsuoti:

- Daugiau nei kartą toje pačioje balsavimo apylinkėje, bet kokiuose vietinės valdžios rinkimuose; arba
- Daugiau nei vienoje balsavimo apylinkėje per eilinius vietinės valdžios rinkimus apimančius daugiau nei vieną rinkimų apylinkę.

Jei jūs dar neprisiregistravę rinkėjas, atsispausdinkite šią formą - [Application to Register form](#), ją užpildykite ir išsiųskite rinkimų registracijos pareigūnui bet kuriuo nurodytu adresu.

Čia rasite formą lenkų kalba: [Polish Application form](#).

Kai išsiųsite laišką, dėl teisės balsuoti vietinės valdžios ir Škotijos Parlamento rinkimuose, rinkimų registracijos pareigūnui, gausite papildomą formą, kurią turite užpildyti jeigu norite balsuoti Europos parlamentarų rinkimuose Jungtinėje Karalystėje ar savo šalyje.

Naudingos nuorodos:

Ness gyventojų konsultavimo biuras <http://www.nesscab.co.uk/>

gyventojų konsultavimas Škotijoje <http://www.cas.org.uk>
gyventojų konsultavimo biuras <http://www.cab.org.uk>
Škotijos šiaurės ir šiaurės vakarų aukštumų patarimų bei informacijos tinklas
<http://www.hain.org.uk/index0.htm>
patarimų vadovas www.adviceguide.org.uk
"Neleisk namams sudegti" www.dontgivefireahome.com
Škotijos šiaurės ir šiaurės vakarų aukštumų savivaldybė
www.highland.gov.uk
Škotijos šiaurės ir šiaurės vakarų aukštumų bei salų priešgaisrinė ir gelbėjimo tarnyba www.hifrs.org